

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailun koulutusohjelma

Toni Mononen
Samuli Saavalainen

VAAROJEN MARATONIN KANSAINVÄLINEN KEHITTÄMINEN

Opinnäytetyö
Joulukuu 2014

Karelia
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ
Joulukuu 2014
Matkailun koulutusohjelma

Sirkkalantie 12 A
80220 JOENSUU
050 311 6310

Tekijät

Toni Mononen ja Samuli Saavalainen

Nimeke

Vaarojen maratonin kansainvälinen kehittäminen

Toimeksiantaja

Pohjois-Karjalan Liikunta ry

Tiivistelmä

Opinnäytetyömme tehtävänä on kansainvälisesti kehittää Kolilla vuosittain järjestettävää Vaarojen maraton -polkujuoksutapahtumaa. Olemme tehneet työmme kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä käyttäen sekä tutkimusaineistomme kokoamisessa olemme havainnoineet toimintaa ja tehneet teemahaastatteluja.

Toimeksiantajanamme toimii Pohjois-Karjalan Liikunta ry yhdessä Karelian Seikkailu-urheilijat ry:n kanssa. Pohjois-Karjalan Liikunta ry järjestää Vaarojen maratonin lisäksi muitakin liikuntatapahtumia Pohjois-Karjalassa, minkä kautta pyrkii edistämään Pohjois-karjalaisten hyvinvointia liikunnan ja urheilun keinoin.

Opinnäytetyömme tavoitteena on kasvattaa ulkomaalaisten juoksijoiden määrää Vaarojen maratonilla, sekä sen tunnettuuden kasvattaminen niin Suomessa kuin sen rajojen ulkopuolellakin. Taustatutkimusten kautta tulimme siihen tulokseen, että kansainvälisten juoksuportaalien sekä sosiaalisen median avulla tapahtumalle on paras mahdollisuus saada lisää osallistujia sekä näkyvyyttä.

Kieli
suomi

Sivuja 43
Liitteet 6
Liitesivumäärä 9

Asiasanat

Vaarojen maraton, kehittäminen, polkujuoksu, Koli

THESIS
December 2014
Degree Programme In Tourism
Sirkkalantie 12 A
FI 80220 JOENSUU
FINLAND
050 311 6310

Author(s)
Toni Mononen and Samuli Saavalainen

Title
International Development of the Marathon of Dangers

Commissioned by
The Sports Federation of North Karelia

Abstract

The aim of our thesis was to internationally develop the Marathon of Dangers which is an annual trail-running event in Koli, North Karelia. We have carried out our thesis by using qualitative study methods, and we have also gathered data by observing the event and conducting theme interviews.

Our thesis was commissioned by the Sports Federation of North Karelia together with the Karelian Adventure Sport Club. The Sports Federation of North Karelia organizes also other sports events in North Karelia, and their aim is to promote the wellness of the North-Karelian people through physical education and sports.

The goal of our thesis is to raise the number of the foreign trail-runners in the Marathon of Dangers, and to improve its visibility at the international level. Through our research, our final result was that, with the help of international running portals and social media, the participants could find the event more easily, and the visibility of the event could grow.

Language
Finnish

Pages 43
Appendices 6
Pages of Appendices 9

Keywords
Marathon of Dangers, development, trail running, Koli

SISÄLTÖ

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto.....	5
2.1	Lähtökohdat	6
2.2	Opinnäytetyön toimeksiantaja.....	7
2.3	Vaarojen maratonin toimijaverkosto	8
2.3.1	Karelian Seikkailu-urheilijat ry.....	8
2.3.2	Metsähallitus	9
2.3.3	Kolin kansallispuisto	11
2.4	Polkujuoksu ulkomailla	12
3	Viitekehys ja keskeiset käsitteet.....	13
3.1	Viitekehys	13
3.2	Keskeiset käsitteet	14
3.3	Liikuntamatkailu	15
3.4	Miksi asiakas matkustaa?.....	15
3.5	Palvelun laadun ulottuvuudet liikuntamatkailutuotteessa	17
3.6	Polkujuoksutapahtuma palvelutuotteena	19
4	Menetelmälliset valinnat.....	21
5	Polkujuoksutapahtuma.....	22
5.1	Yleistä polkujuoksusta.....	22
5.2	Asiakkaan näkökulma polkujuoksuun.....	23
5.3	Tapahtuman järjestäjän näkökulma.....	24
5.4	Talkoolaisena Vaarojen maratonilla.....	25
6	Esitys kansainvälistymissuunnitelmaksi.....	27
7	Pohdintaa	31
	Lähteet.....	34

Liitteet

- Liite 1 Pohjois-Karjalan maakunnan kartta
- Liite 2 Pohjois-Karjalan maakunnan kartta
- Liite 3 Haastattelu 1: Marta Zumberga
- Liite 4 Haastattelu 2: Dzintars Rehihs
- Liite 5 Haastattelu 3: Pasi Penttinen
- Liite 6 Haastattelu 4: Janne Klasila

1 Johdanto

”Jos haluat juosta, juokse maili. Mutta jos haluat oppia tuntemaan uuden elämän, juokse maraton”, sanoi Emil Zatopek, tsekkoslovakialainen kestävyysjuoksija ja nelinkertainen olympiavoittaja (Järvimäki 2007, 6.) Mutta jos haluat uuden elämäntavan, juokse ultramaraton, mikä tarkoittaa kaikkia juoksumatkoja, mitkä ylittävät pituudeltaan 42 kilometriä. Kolin jylhissä maisemissa vuodesta 2006 järjestetty Vaarojen maraton on konseptiltaan ainutlaatuinen juoksupahtuma, minkä tunnettuutta haluamme kehittää niin Suomessa kuin Suomen rajojen ulkopuolella. Tapahtuma on ollut suosittu ultrajuoksijoiden keskuudessa aina alusta asti, ja vaikka Vaarojen maratonin osallistujamäärä on ainakin toistaiseksi jäänyt lukemaan 750 osallistujaa, josta ulkomaalaisten juoksijoiden osuus on ollut parhaimmillaan 12 osallistujaa. Ulkomaalaisten juoksijoiden osuutta on tavoitteemme nostaa ylöspäin.

Opinnäytetyömme aiheena on Vaarojen maratonin kansainvälinen kehittäminen, ja idea siitä syntyi maaliskuussa 2013. Keskustellessamme asiasta Pohjois-Karjalan Liikunta ry:n seurakehittäjä Sami Leinosen kanssa ensimmäisessä palaverissamme kävi ilmi, että toimeksiantajanamme toimii myös Karelian Seikkailu-urheilijat ry:n puheenjohtaja Heikki Hamunen. Heidän kanssaan sovimme työmme suuntaviivoista ja kävimme myös vuoden 2013 Vaarojen maratonilla talkootöissä oppimassa sitä, kuinka tuollainen tapahtuma rakentuu, millaisia työtehtäviä siellä on, sekä miten juoksureitti merkitään maastoon.

Opinnäytetyömme tehtäväksi tarkentui Vaarojen maratonin kansainvälinen kehittäminen. Työkaluina ja lähdemateriaalina käytimme maratonjuoksuun liittyviä julkaisuja, kansainvälisiä juoksusivustoja, aikakauslehtiä sekä Vaarojen maratonille osallistuvien juoksijoiden sekä paikallisten asukkaiden haastatteluja. Tarkoituksenamme oli myös tehdä kyselylomake, jonka olisimme lähettäneet muutamiin ulkomaisiin juoksuportaaleihin, jonka tehtävänä olisi ollut kartoittaa ulkomaalaisten juoksijoiden tietoa Vaarojen maratonista sekä halukkuutta ottaa osaa itse tapahtumaan. Sen sijaan kartoitimme ulkomaalaisia juoksuportaaleita ja niiden tietoisuutta suomalaisista ultrajuoksupahtumista ja sitä, kuinka olisi mahdollista saada niiden kautta Vaarojen maratonille lisää näkyvyyttä.

2 Toimeksianto, tausta, tarve ja toteutus

2.1 Lähtökohdat

Opinnäytetyömme tarkoitus on kehittää Vaarojen maratonia kansainvälisempään suuntaan, eli saada tapahtuman tunnettuutta kehitettyä Suomen rajojen ulkopuolelle, koska mielestämme tapahtuma on liian tuntematon sen kokoon, sijaintiin sekä sen mahdolliseen Ultra Trail du Mont Blanc -karsintakilpailun statukseen nähden. Tuloksia saadaksemme muun muassa haastattelimme ultrajuoksija Pasi Penttistä, joka kertoi meille perustietoa maratonjuoksusta, ja eritoten ultramaratonista. Olimme myös sähköpostitse yhteydessä kolmeen latvialaiseen ultrajuoksijaan, mutta saimme vain yhden vastauksen. Haastattelujen avulla saimme tarkan kuvan siitä, miten latvialaiset löysivät tapahtuman ja millä keinoin he tulivat Kolille. Haastattelimme paikan päällä myös ultramatkalla juossutta Janne Klasilaa, joka sijoittui lopputuloksissa kymmenennelle sijalle ja kertoi tarkemmin juoksun kulusta ja siitä, kuinka hänen mielestään tapahtuman järjestelyt olivat onnistuneet. Lisäksi tutustuimme tapahtumaan talkoolaisen näkökulmasta saadaksemme selkeämmän kuvan tällaisen tapahtuman järjestämisestä.

Tapahtuman sisäisiä epäkohtia kartoittaaksemme saimme myös käyttöömmme vuoden 2013 Vaarojen maratonin osallistujapalautteet, joista olemme löytäneet kehitysmahdollisuuksia. Edellä mainittujen työskentelytapojen avulla pyrimme löytämään ratkaisun, miten saamme ulkomaisten ultrajuoksijoiden määrää Vaarojen maratonilla kasvatettua. Lisäksi luomme suuntaviivat kansainvälistymissuunnitelmalle, jonka avulla tapahtuman järjestäjä voi kehittää tapahtumaa ulkomaalaisia juoksijoita varten sekä lisätä näkyvyyttä ja mahdollisesti ulkomaalaisten matkailijoiden määrää Kolin alueella.

Toimeksiantajaltamme Pohjois-Karjalan Liikunta ry:ltä saimme hyvin materiaalia aiempiin Vaarojen maratoneihin liittyen, mikä auttoi meitä tämän suunnitelman laatimisessa sekä ulkomaalaisten juoksijoiden kartoittamisessa. Myös meille täysin ennalta tuntemattomaan liikuntamatkailutapahtumaan paneutuminen oli kiinnostusta nostattava tekijä aiheen valinnassa. Aluksi minun (Samulin) piti tehdä tämä työ itsenäisesti, mutta asiaa tarkemmin ajateltuani pyysin mukaan ystäväni Toni Monosen, joka oli myös aiheesta kiinnostunut ja tulimme siihen tulokseen, että kaksin saattaisi saada laajempaa

perspektiiviä aiheeseen. Jaoimme tekemisen työssämme niin, että kummankin kädenjälki näkyy kaikissa kappaleissa. Usein teimme niin, että toinen etsi kirjoista sopivia lähteitä, ja toinen kirjoitti niitä samalla paperille. Poikkeuksiakin toki löytyy, kuten Metsähallituksesta kertova kappale, mikä on peräisin Tonin harjoitusaineesta. Haastattelukysymykset teimme myös yksissä tuumin. Haastattellessa kysyimme kysymyksiä vuorotellen, ja talkoissa työtehtävämme olivat samanlaiset.

Pidimme ensimmäisen palaverin aiheesta huhtikuussa 2013 Pohjois-Karjalan Liikunta ry:n Sami Leinosen sekä Karelian Seikkailu-Urheilijat ry:n Heikki Hamusen kanssa, ja kävimme läpi viitekehystä ja mahdollisia lähteitä, joista saisi hyvin tietoa eurooppalaisista ultrajuoksijoista sekä heidän kiinnostuksestaan tulla Kolille juoksemaan. Alueen majoituskapasiteetti, Kolin kansallispuiston hallinnointi, sekä tapahtuman tukipalveluiden toimivuus on otettava huomioon tapahtumaa järjestettäessä, eli näihin asioihin pyrimme löytämään ratkaisuja. Seuraavassa palaverissa kesäkuussa 2013 keskustelimme aikataulusta ja siitä, että olemme varmasti samalla linjalla asian suhteen toimeksiantajamme kanssa. Silloin pääsimme yhteisymmärrykseen asian suhteen ja saimme alkaa vapaasti suunnittelemaan ja tekemään opinnäytetyötämme. Pidimme tiiviisti yhteyttä Leinosen ja Hamusen kanssa kesän aikana, ja kävimme myös Vaarojen maratonilla talkootöissä nähdäksemme, kuinka tapahtuma järjestetään, missä reittiopastus kulkee ja millä tavoin juoksijat valmistautuvat tulevaan koitokseen.

Opinnäytetyölle on tarvetta, koska Vaarojen maratonin ultramatkalla vuosina 2009-2013 on ollut aikaisemmin 12 ulkomaalaista osallistujaa, ja se on selvästikin liian vähän. Tarkoituksemme on luoda työkaluja, malleja sekä kanavia, joiden avulla tapahtumaa voisi kehittää kansainvälisempään suuntaan. Vaarojen maratonin 86 kilometrin juoksu on myös toiminut karsintakilpailuna Ultra Trail du Mont Blanc tapahtumaa varten, eli hyväksytystä suorituksesta sai kaksi pistettä. Ultra Trail du Mont Blanc- juoksu- tapahtumaverkostoa käsittelemme tarkemmin luvussa 2.4.

2.2 Opinnäytetyön toimeksiantaja

Pohjois-Karjalan Liikunta ry (Pokali) on maakunnallinen liikunnan ja urheilun asiantuntija-, kehittämis- ja yhteistyöjärjestö, jonka päätehtävänä on pohjoiskarjalaisten hyvin-

voinnin edistäminen liikunnan ja urheilun avulla sekä liikuntakulttuurin elinvoimaisuuden ja monipuolisuuden varmistaminen. Se perustettiin Joensuussa vuonna 1997 pohjoiskarjalaisten urheiluseurojen ja liikuntajärjestöjen avulla. (Pohjois-Karjalan Liikunta ry 2013.) Se on myös Valtakunnallisen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry:n (Valo) jäsen ja toimii yhteistyössä neljäntoista muun liikunnan aluejärjestön kanssa toimialueenaan Pohjois-Karjalan maakunta. (Pohjois-Karjalan Liikunta ry 2013.)

Pokalin toiminnasta vastaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja, kaksi varapuheenjohtajaa ja kuusi jäsentä. Jäsenedistykksiä, urheiluseuroja sekä muita järjestöjä, on noin 100 kpl. Joensuussa sijaitsevassa toimistossa työskentelee kolmetoista henkilöä. (Pohjois-Karjalan Liikunta ry 2013.)

2.3 Vaarojen maratonin toimijaverkosto

2.3.1 Karelian Seikkailu-urheilijat ry

Vaarojen maratonin järjestävä seura Karelian Seikkailu-urheilijat ry on vuonna 2004 perustettu urheiluseura, ja seurassa on noin 40 jäsentä. Seura järjestää tarpeen, tilausten ja energian mukaan kurseja, esimerkiksi luisteluhiihto, pyöränhuolto, uinti ja kiipeily. KarSu järjestää myös kilpailuja, ja kannustaa seuran jäseniä osallistumaan muiden yhdistysten järjestämiin koiotoksiin. Vuoden 2013 tapahtumat ovat Ursak, Kierdo sekä Vaarojen Maraton. (Karelian Seikkailu-urheilijat ry 2013.)

Kierdo on Karelian seikkailu-urheilijoiden järjestämä cup-kilpailu, jossa oli alun pitäen neljä osalajia, ja siinä on erikseen naisten ja miesten sarjat. Cupissa liikunnan ystävät pääsevät kisaamaan itäisen Suomen mestaruudesta. Tapahtumasarja kannustaa treenaamaan monipuolisesti ja rohkaisee kokeilemaan erilaisia lajeja. Lajeina on kestävyys- ja seikkailu-urheilun peruslajeja: Hiihto, juoksu, suunnistus ja pyöräily.

Vuoden 2013 jälkeen osallistujan kaikkien osakilpailujen pisteet lasketaan yhteen. Voittaja on se, joka on kerännyt eniten pisteitä kauden aikana kolmesta tai vähemmästä määrästä osakilpailuja. Eli kokonaiskilpailuun voi osallistua vaikka vain yhden osakilpailun

suorittamalla, mutta voittoa ei yhdellä kisalla vielä ehkä voi tavoitella. (Karelian Seikkailu-urheilijat ry 2014.)

Ursak 2014 kilpailtiin itärajan tuntumassa Petkeljärven ja Ilomantsin maastoissa, ja sitä markkinoitiin Suomen itäisimpänä seikkailu-urheilukilpailuna, koska sen reitti kulki Suomen itäisimmän pisteen kautta. Kilpailussa on lyhyt, keskipitkä ja pitkä sarja. Jokaisessa sarjassa kilpaillaan kahden hengen joukkueissa. Kilpailu pitää sisällään muun muassa maastopyöräilyä, maastojuoksua, suunnistusta, melontaa ja tehtävärasteja.

2.3.2 Metsähallitus

Metsähallitus on valtion liikelaitos, jolla on sekä liiketoimintaa että julkisia hallintotehtäviä. Metsähallituksen hallinnassa on yli 12 miljoonaa hehtaaria valtion omistamia maa- ja vesialueita, ja sen haastavana tehtävänä on hoitaa ja käyttää näitä alueita niin, että ne hyödyttäisivät suomalaista yhteiskuntaa mahdollisimman hyvin. (Metsähallitus 2013.)

Metsähallitus on toiminut vuodesta 1859 alkaen, ja se perustettiin, koska Suomessa huolestuttiin metsien häviämisestä puun liikakäytön vuoksi. Metsähallituksen toimenkuva on vaihdellut vuosien saatossa, mutta perustehtävät ovat säilyneet siitä lähtien, kun Metsähallitus määrättiin vuonna 1921 asetuksella maa- ja metsätalous-ministeriön alaiseksi keskusvirastoksi, jonka tehtävänä oli hoitaa, valvoa ja edistää Suomen metsätaloutta. (Metsähallitus 2013.)

Metsähallitus on jaoteltu erinäisiin toiminta-alueisiin, mistä metsähallituksen liiketoiminta ja sen tulokset koostuvat. Metsähallituksella on myös muutamia tytäryhtiöitä, jotka pääasiallisesti tuottavat maapuiden siemeniä, -taimia sekä myyvät maa-aineksia ja vuokraavat maa-ainespaikkoja. Suurin tuloalue Metsähallituksella koostuu metsätaloudesta. Puun raaka-ainemyynnin lisäksi metsätaloudessa hyödynnetään metsähallituksen maa-alueita monimuotoisuuteen. Näin voidaan esimerkiksi vuokrata maa-alueita matkailu- ja virkistyskäyttöön yrityksille. Muita asiakkaita ovat mm. Puolustusvoimat sekä rajavartiolaitos, jotka hyödyntävät maa-alueita. (Metsähallitus 2013.)

Metsähallituksen luontopalveluille on annettu vastuu lähes koko maamme luonnonsuojelualueista sekä niiden luonto- ja kulttuuriympäristöjen hoidosta. Luontopalvelujen hoidossa ovat Suomen kaikki 37 kansallispuistoa, 19 luonnonpuistoa ja 7 valtion retkeilyaluetta, ja myös Lapin laajat erämaa-alueet ja suurin osa Suomen yleisistä vesialueista ovat Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnassa. (Metsähallitus 2013.)

Metsähallituksen vaikutuksen alaiset alueet Pohjois-Karjalassa ulottuvat Petkeljärveltä aina Valtimolle saakka. Näillä alueilla Metsähallitus valvoo ja huoltaa mm. vesi- ja metsäalueita sekä niillä kulkevia reittiverkostoja yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa. Koska alueen matkailuyritysten toiminta alueella painottuu luontomatkailuun ja aktiviteetit alueen luontoreiteille, on tärkeänä osana valvoa sekä suunnitella myös turvallisuustekijöitä alueilla. ”Huomionarvoista on, että osa reiteillä liikkuvista maakunnan ulkopuolelta saapuvista luontomatkailijoista ei hallitse luonnossa liikkumiseen liittyviä perustaitoja siinä laajuudessa, mikä keskimäärin on taitotaso maakunnan oman väestön piirissä. Myös kansallisissa ja kansainvälisissä ulkoilureittien luokitusjärjestelmissä kiinnitetään aiempaa korostetummin huomiota mm. reittien turvallisuuskysymyksiin” (Koskinen 2013.)

Paikallis- ja aluetaloudellisesti merkittävimmät tulot maakunnan luontomatkailussa syntyvät valtion ylläpitämien kansallispuistojen ja retkeily- ja virkistysalueiden välityksellä. Kolin-, Patvinsuon- ja Petkeljärven kansallispuistojen sekä Ruunaan retkeilyalueen yhteenlaskettu paikallistaloudellinen kokonaistulovaikutus oli vuonna 2012 noin 11 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutus noin 144 henkilötyövuotta (Metsähallitus, Luontopalvelut 2013). On otettava huomioon, että maakunnallisten luontomatkailun ”huippukohteiden” ongelmana on se, että kohteiden kävijärakenne painottuu nykyisin lyhytkestoista kiertomatkailua harjoittavien matkailijoiden ryhmään. (Pohjois-Karjalaisten maakunnallisten virkistyspalveluiden ylläpito, Koskinen 2013.)

Tämän takia olisi tärkeää, että niin sanottujen pääaktiviteettien tueksi saataisiin lisääktiviteetteja, jotta mahdollistettaisiin matkailijaryhmien pidempiaikainen pysyvyys alueella, mikä taas vaikuttaisi tulokseen positiivisessa mielessä. Siksi olisikin hyvä, jos paikalliset yritykset panostaisivat tuotekehitystyöhön ja sitä kautta syntyviin oheis- ja lisäpalveluihin. Yritysten, jotka saavat suurimman osan tuloistaan luonnossa järjestettävistä aktiviteeteista, voivat yhdistää oheis- ja lisäpalveluina majoitus- ja ravitsemuspalveluita

lisätulojen saamiseksi. Yksittäisillä aktiviteettiyrityksillä ei välttämättä ole tähän mahdollisuutta, mutta yhteistyö alueen muiden yritysten kanssa, kuten majoituspalveluja tarjoavan yrityksen kanssa voisi mahdollistaa tällaisen palveluyhteistyön josta molemmat hyötyisivät.

2.3.3 Kolin kansallispuisto

Kolin kansallispuisto on perustettu vuonna 1991, ja se sijaitsee Pohjois-Karjalan maakunnassa Joensuun ja Lieksan kaupunkien läheisyydessä. Kokonaispinta-alaa kansallispuistolla on noin 3000 hehtaaria. Sen korkein kohta on Ukko-Koli, joka on 347 metriä merenpinnan yläpuolella. Kansallispuiston kävijämäärä on vuosittain yli 130 000 henkilöä. (Koli 2014.)

Kansallispuiston tärkeimmät tavoitteet ovat kulttuuriympäristön, vaaraluonnon, kaskiperinteen ja kansallismaiseman suojelu. Alueen ylläpidosta vastaa Metsähallitus, ja se myös myöntää luvat alueella järjestettäviin tapahtumiin ja toimintaan, kuten esimerkiksi Vaarojen maratonin ja Kolin maisemahiihtoon. Koli tarjoaa matkailijalle monipuolisia aktiviteetteja ympärivuotisesti, kuten laskettelua, koskenlaskua, melontaa ja vaellusta, joihin Kolilla onkin hyvät mahdollisuudet. Merkittviä polkuja on noin 80 km, ja reittien pituus vaihtelee 1,5 - 61 km:n välillä. (Koli 2014.) Majoituspalvelutkin Kolilla ovat monipuoliset, majoitustyypit vaihtelevat korkeatasoisesta hotellimajoituksesta caravan- ja leirintäaluemajoitukseen.

Kuva 1. Maisemia Vaarojen maratonin reitin varrelta. Samuli Saavalainen (2013)

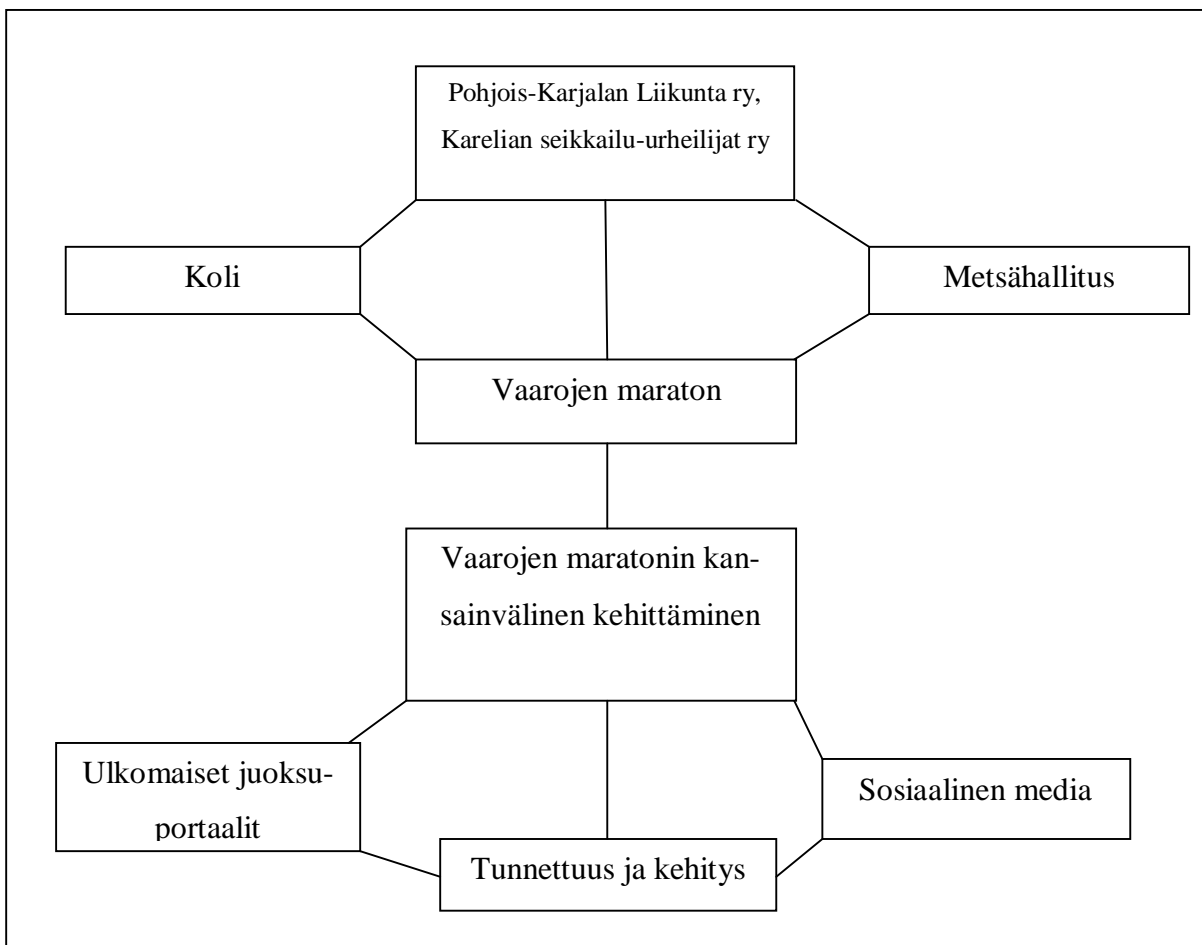
2.4 Polkujuoksu ulkomailla

Ultra Trail du Mont Blanc on vuodesta 2003 järjestetty Ranskan, Sveitsin ja Italian Alppien kautta kulkeva juoksutapahtuma. Kokonaismittaa sillä on 168 kilometriä, sekä korkeuseroa matkalla on yhteensä 9600 metriä. Kilpailuun voivat ottaa osaa ne juoksijat, kenellä on vähintään seitsemän karsintapistettä kerättynä enintään kolmesta juoksutapahtumasta. Niihin juoksutapahtumiin aikaisempina vuosina kuului muun muassa Vaarojen maraton, mistä oli mahdollista saada kaksi karsintapistettä. Tapahtumaan juoksijoita otetaan maksimissaan 2300, ja reitistä täytyy suoriutua 46 tunnin aikana, vaikkakin oletettu maaliintuloaika ensimmäisenä maaliin tuleville on noin 20 tuntia. Ennätysaikaa 20 tuntia 5 minuuttia pitää hallussaan vuonna 2003 tapahtuman voittanut Dachhiri Dawa Sherpa. (Ultra Trail du Mont Blanc 2014.)

3 Viitekehys ja keskeiset käsitteet

3.1 Viitekehys

Kuviossa 1 esittelemme opinnäytetyömme viitekehystä, jonka keskiössä sijaitsee itse tapahtuma Vaarojen maraton. Opinnäytetyömme tarkoitus on kehittää Vaarojen maratonin kansainvälistä tunnettuutta. Tapahtuman järjestää Karelian Seikkailu-urheilijat ry yhteistyössä Pohjois-Karjalan Liikunta ry:n kanssa Kolin kansallispuiston alueella. Tapahtuman infrastruktuurina toimii Kolin kansallispuisto, jota hallinnoi Metsähallitus. Metsähallitus on myöntänyt tapahtuman käyttöön alueella sijaitsevat juoksureitit. Opinnäytetyössämme pyrimme käyttämään aineistona ulkomaisia juoksuportaaleja, tekemiämme haastatteluja sekä sosiaalista mediaa, joiden avulla pyrimme kartoittamaan tapahtuman tunnettuutta Baltian maissa.

Kuvio 1. Opinnäytetyön viitekehys.

3.2 Keskeiset käsitteet

Elämys on jokaiselle matkailijalle henkilökohtainen kokemus. Lapin elämysteollisuuden osaamiskeskuksen mukaan elämys on ainutkertainen, positiivinen ja muistijäljen jättävä ja se voi myös muokata matkailijan persoonaa tai maailmankuvaa. Matkailupalvelun tuottaja ei pysty itse vaikuttamaan elämyksen syntyyn vaan antaa suuntaviivat ja ympäristön elämyksen onnistumiselle. Asiakas luo itse elämyksen omien kokemustensa kautta. Esimerkiksi ensimmäistä kertaa tapahtumaan osallistuva matkailija voi kokea elämyksen voimakkaammin kuin mahdollisesti useamman kerran tapahtumaan osallistunut. (Verhelä & Lackman 2003, 34-36.) Elämys on monitasoinen kokemus, jonka matkailija voi kokea tietoisella tai tiedostamattomalla tasolla. Tietoisella tasolla elämyksen voi kokea aistien avulla ja sitä kautta voi saada uusia yllätyksellisiä tietoja ja kokemuksia. Tiedostamattomalla tasolla voidaan kokea odottamattomia tarpeita, kuten liikkumisen, tekemisen tai selviytymisen tunteita. (Verhelä & Lackman 2003, 35.)

Boxbergin ja Kompulan mukaan elämystä ei voi tilata, varata eikä noutaa, kuten konkreettista tuotetta. Elämyksen erottaa muista tuotteista se, että se jättää muistijäljen, ja se koostuu tapahtumista, jotka usein seuraavat toisiaan prosessin muodossa. Ne voivat olla yksittäisiä, lyhytkestoisia kuten matkalla tapahtuva yksittäinen kokemus, tai pitkäkestoisia, esimerkiksi matkaelämys kokonaisuudessaan. Elämystä hakiessaan täytyy olla läsnä niin fyysisesti kuin henkisesti, jotta elämys voi toteutua. Ostaessaan elämyksen asiakas maksaa ajasta, ja sen aikana tapahtuvista muistijäljen jättävistä tapahtumista, jotka tapahtuman järjestäjä tarjoaa yleisölle. (Boxberg & Kompula 2005, 28.)

Tapahtuman täytyy olla ainutkertainen, jotta se kiinnostaisi ihmisiä, ja sen erityisyyteen vaaditaan monimuotoisia tavoitteita. Juhlan tuntu tapahtumassa kohottaa ihmisissä iloisuutta ja kilpailuhenkeä sekä vapauttaa rutiineista. Tapahtumassa tulee olla korkeat laatuvaatimukset, koska hyvälaatuiset tapahtumat ylittävät asiakkaan odotukset, sekä asiakastyytyväisyys kasvaa uudelle tasolle. Autenttisuus sekä ainutlaatuisuus ovat kytköksissä toisiinsa, koska asiakas saa uutta lisäarvoa tapahtumasta, mikä perustuu alkuperäisiin kulttuurillisiin arvoihin, kuten esimerkiksi New Orleansissa järjestettävä Mardi Gras -karnevaali. Tästä tapahtumasta on tullut vuosittainen perinne, ja siksi juuri se kiinnostaa yleisöä siihen liittyvän mystiikan ja kulttuurien kohtaamisen takia. (Getz 2010, 17.)

Niin liikuntatapahtumassa kuin missä tahansa muussakin matkailutapahtumassa, vieraanvaraisuuden tarkoitus on tehdä jokaiselle vieraalle olo kuin kunniavieraalle. Tapahtuman järjestäjän on siis oltava ylpeä tapahtumasta ja myös näytettävä se asiakkaalle parhaalla mahdollisella tavalla, minkä kautta asiakas tuntee olevansa osallisena tapahtuman lisäarvoa nostattavana tekijänä. Asiakas tuntee tapahtuman olevan kokonaisvaltainen elämys sen paikallisten erikoisuuksien kautta, kuten esimerkiksi Lapissa vierailevat ulkomaalaiset perhematkailijat, jotka tulevat tapaamaan Joulupukkia ja katsomaan revontulia sekä tutustumaan aitoon Lapin mystiikkaan ja ”elämäntyyliin”. (Getz 2010, 17.)

Rituaalien ja symbolien käyttö parantaa myös tapahtuman ilmapiiriä, luo yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä antaa tapahtumalle tietyn ”statuksen”, josta se tunnetaan ja johon se yhdistetään. Tapahtumien paikalliset erikoisuudet sisältävät usein ainutlaatuisia rituaaleja ja perinteitä, jotka kiehtovat asiakkaita ja jättävät voimakkaan muistijäljen, koska asiakkaat ovat saaneet olla osallisena tapahtumaan. Lisäksi matkailutapahtumat voivat olla hyviä mahdollisuuksia spontaaniudelle sekä uusien sosiaalisten kontaktien luomiseksi, ja tällaisten positiivisten kokemusten kautta asiakas saadaan osallistumaan tapahtumaan yhä uudelleen. (Getz 2010, 17.)

3.3 Liikuntamatkailu

3.4 Miksi asiakas matkustaa?

Liikuntamatkailun suosio kasvaa tasaisella tahdilla, mutta matkailuelinkeinon muodossa liikuntamatkailu on päässyt vauhtiin Suomessa vasta 1980-1990-luvuilla. Aktiivisen liikuntamatkailun suosion kasvu on suoraan verrannollinen ihmisten elämäntapojen ja arvomaailman muutoksiin, mutta toisaalta liikuntamatkailua on pidetty myös luontomatkailuun liittyvänä matkailumuotona. Vihreiden arvojen, kestävän kehityksen ja luonnonsuojelun arvostuksen lisääntyminen on lisännyt luontomatkailun suosiota, ja myös ilmaston globaali lämpeneminen voi omalta osaltaan olla vaikuttava tekijä ihmisten halussa suojella luontoa. (Verhelä & Lackman 125, 2003.)

Yksi liikuntamatkailun määritelmistä on, että se voi olla matkailua, jossa ulkopaikkakuntalaiset hyödyntävät alueen liikuntapalveluja ja primäärisenä tarkoituksena on osallistuminen liikunta-aktiviteetteihin tai tapahtumiin, tai sellaisten tapahtumien seuraamiseen. Olennaista ei välttämättä ole itse liikuntasuoritus, vaan se, kuinka matkailupalvelujen kokonaisuus liittyy liikuntaan. Liikunta- ja terveysturmat ovat tiiviisti kytköksissä toisiinsa, koska liikuntamatkailu on liikunnallista itsensä hyvinvoinnista huolehtimista. (Verhelä & Lackman, 125, 2013.)

Jotta asiakas lähtisi matkalle, täytyy hänellä olla syy matkustaa, josta siihen syntyy halu tai tarve, johon hän tarvitsee aikaa ja rahaa. Matkalle lähtemiseen ja matkustamiseen on yleensä jokin syy, koska matkailija harvoin hakee vain yhtä tiettyä matkailupalvelua matkaltaan, paitsi tässä tapauksessa syynä voi olla juoksu Kolin kansallismaisemassa. Primäärisiä syitä matkalle lähtemiseen voi olla monia, kuten esimerkiksi työhön liittyviä kokous- ja kongressimatkoja. Fyysisten ja fysiologisten motiivien takia matkailun tarkoituksena on urheilu tai ulkoilma-aktiviteettien harrastaminen, sekä terveydestä huolehtiminen. Viihde, huvittelu ja ajanvietesegmenttiin kuuluvat pääosin urheilutapahtumat, esimerkiksi Vaarojen maraton. (Verhelä & Lackman 24-26, 2003.)

Sekundäärisiä syitä matkalle lähtemiseen voivat esimerkiksi olla matkailijan henkilökohtaiset olosuhteet, kuten raha-asiat, vapaa-aika sekä perhesuhteet. Matkailijan ennako-odotukset ja asenteet, sekä matkailijan oma ennakkotietämys matkakohteesta ja siihen sisältyvistä palveluista ovat usein vaikuttava tekijä matkakohteen valinnassa. Näihin edellä mainittuihin syihin matkailupalvelun tuottaja ei voi vaikuttaa. Mutta matkailijan kokemuksiin matkustamisesta, esimerkiksi matkailupalveluiden hinnoista, varaamisesta sekä matkaan sisältyvistä palveluista, voi matkailupalvelun tuottaja itse omalla toiminnallaan vaikuttaa. (Verhelä & Lackman 27, 2003.)

Vaarojen maratonille tulevan liikuntamatkailijan toimintaa voidaan kuvata esimerkiksi tällä tavoin: Matkailija, eli tässä tapauksessa liikuntatapahtuman osallistuja, maksaa yleensä oman matkansa, ja päättää myös kohteen eli Kolin. Hän voi varata matkansa useita kuukausia ennen varmistukseensa pääsyänsä ja osallistumisensa tapahtumaan, sekä haluamansa majoituksen, kun taas esimerkiksi liikematkailija voi varata vasta matkansa päiviä ennen matkaa. Hänellä on silloin syy, tarve ja halu sekä aikaa matkustaa, mitkä tässä tapauksessa voivat olla halu osallistua tapahtumaan, tarve koetella omia rajojaan ja

saada sen kautta ainutkertainen elämys. Matkailijan kohteena yleensä voivat olla esimerkiksi rantakaupungit ja nähtävyydet, mutta tässä tapauksessa myös tapahtumat, ja ohjelmapalveluna hän voi käyttää liikunta-, terveys- sekä elämyspalveluita. Matkustamisen ajankohta sijoittuu usein lomakausiin ja viikonloppuihin.

3.5 Palvelun laadun ulottuvuudet liikuntamatkailutuotteessa

Matkailutuote on asiakkaan kokema kokemus tai elämys, joka syntyy asiakkaan yksilöllisenä kokemuksena palvelutuotteen aikana jossakin tietyssä palvelujärjestelmässä. Palvelun tuottajan tulisi ottaa tämä huomioon tuotteen palvelukonseptissa, koska se on palvelutuotteen perusta. Asiakas ja palvelun tarjoaja ovat siinä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, jotka vaikuttavat matkailutuotteen laadullisiin tekijöihin. Niihin sisältyy niin sanottuja totuuden hetkiä, eli tilanteita, joissa palvelun tarjoaja näyttää kykynsä osoittaa asiakkaalle laadukkaan osaamisensa. Tilanteet voivat olla nopeita ja lyhytkestoisia mahdollisuuksia, joissa palvelun tarjoaja voi nopealla ja spontaanilla reagoinnilla vastata asiakkaan tarpeisiin. Epäonnistunut reagointi voi johtaa siihen, ettei tilannetta voi enää korjata, koska asiakas on voinut jo poistua, tai epämiellyttävä kokemus on jo syntynyt. (Komppula & Boxberg, 2005, 42.)

”Asiakkaan kokemalla laadulla on kaksi pääulottuvuutta: Tekninen eli lopputuloslaatu, sekä toiminnallinen eli prosessilaatu. Tekninen laatu viittaa siihen, mitä asiakas saa, ja toiminnallinen laatu siihen, miten asiakas sen saa.” Teknisten ja toiminnallisten laatu-tekijöiden on oltava balanssissa eritoten tällaisissa kansainvälistyvässä liikuntatapahtumissa kuten Vaarojen maraton, missä teknisen ja toiminnallisen laadun osa-alueisiin kuuluu olennaisena osana palveluhenkilöstön ammattitaito. (Komppula & Boxberg 2005, 42-43.)

Palveluhenkilöstön koostuessa suurelta osin talkoolaisista ja vapaaehtoisista, voi tapahtuman asiakkaiden sekä palveluhenkilöstön välillä helposti syntyä esimerkiksi informaatiokatkoksia. Talkoolaisten käyttö tapahtumassa mahdollistaa edullisen työvoiman käytön rahallisten resurssien puuttuessa. Näissä tilanteissa on äärimmäisen tärkeää, että tapahtuman järjestäjä kouluttaa jokaisen henkilöstön jäsenen omaan osa-alueeseensa kuuluvaan tehtävään, ja informoi heitä toimimaan tilanteen vaatimalla tavalla ongelma-

tilanteissa. Tekninen osaaminen tällaisessa tapahtumassa tarkoittaa myös, että henkilöstö suoriutuu työtehtävistään moitteettomasti, hallitsee oman vastuualueensa, sekä sen suorittamiseen tarvittavien laitteiden käytön, kuten tulospalvelun sekä kilpailijoiden kuljettamiseen vaadittavan logistisen osaamisen. Lisäksi tarvitaan taitoa tunnistaa asiakkaan tarpeet ja reagoida niihin oikeaan aikaan oikealla tavalla. Asiakaspalvelijan on hallittava vuorovaikutus asiakkaan kanssa, kuten esimerkiksi kansainvälisten osallistujien huomioon ottaminen ja ymmärtäminen vieraan kielen, esimerkiksi englannin kielen avulla. Tarkasteltavan tuotteen ollessa matkailutuote, jossa asiakkaan ja palveluhenkilöstön välinen vuorovaikutus on tärkeää, on vieraanvaraisuus myös yksi tuotteen toimintaan vaadittava tekninen elementti. (Komppula & Boxberg 2003, 42-43.)

Tapahtuman toiminnallista laatua voidaan parantaa muun muassa tapahtuman viestinnän sujuvoittamisella. Asioista otetaan selvää, eikä toiminta oletus- tai arvauspohjalta. Vaarojen maratonilla tuli esiin joitakin epäkohtia juuri tapahtuman sisäiseen viestintään liittyen, esimerkiksi logistiikka- sekä hygieniapalvelujen sujuva käyttö. Tapahtuman järjestäjällä olisi myös hyvä olla tapahtuman kuvauksesta mahdollisimman tarkka dokumentointi, minkä avulla kartoitetaan mahdolliset epäkohdat.

Dokumentoinnista käytetään termiä tuotanto- ja kulutuskaavion luominen eli blueprinttaus. Palvelun tuottajan kannalta tuotteen dokumentointi on tärkeää myös siksi, että tuotteen laatutaso pysyy samana, kun tuotetta toistetaan uudelleen eri asiakkaille. (Verhelä & Lackman, 2003, 79.) Vaarojen maraton -tapahtuman toimivuutta ja turvallisuutta voidaan parantaa myös laittamalla reittiohjeistukset niin selkeiksi, että reitiltä harhautuminen olisi mahdollisimman vaikeaa.

Vuorovaikutuslaadullisia tekijöitä ovat palvelualttius, ystävällisyys, kyky puhua asiakkaan kieltä, sekä palveluhenkilöstön ulkoinen olemus ja käytöstavat. Vuorovaikutuslaadullisia tekijöitä tässä tapahtumassa on myös kilpailuelämyksestä jäävä muistijälki. Tapahtuma on mielestämme kokonaisvaltainen elämys, kun siitä jää asiakkaalle muistijälki. Muistijälkenä voidaan pitää hyviä vuorovaikutustaitoja asiakkaan ja palveluntarjoajan välillä, sekä jotain konkreettista muistoa tapahtumasta, kuten esimerkiksi t-paita osallistujille. Se ei maksa palveluntarjoajalle juuri mitään, mutta se voi osaltaan myös edistää tapahtuman markkinointia. Tässä tapauksessa mielestämme juoksupaita, jossa lukee esimerkiksi ”Selvisin vaarojen maratonista, ja kaikki mitä sain, oli tämä t-paita”

voisi olla sopivasti humoristinen sekä positiivisella tavalla huomiota herättävä muistijälki.

3.6 Polkujuoksutapahtuma palvelutuotteena

”Palvelupakettimallin mukaan tuotteenomainen palvelu kuvataan pakettina, joka koostuu erilaisista konkreettisista tai aineettomista palveluista, jotka yhdessä muodostavat kokonaistuotteen.” (Grönroos 1998, 117.) Paketti koostuu kahdesta luokasta, peruspalvelusta eli ydinpalvelusta ja lisäpalveluista, jotka ovat usein liitännäispalveluita, tai avustavia palveluita. Opinnäytetyössämme Vaarojen maraton -tapahtuma itsessään on ydinpalvelu, joka koostuu tapahtuman juoksumatkoista. Niitä ovat 15 km, 42 km, 86 km eli ultramatka, sekä duo- ja retkisarja, mutta työssämme keskitymme ainoastaan 86 km:n ultramatkaan. Tapahtuman lisäpalveluina toimivat esimerkiksi kuljetuspalvelut, ravintolapalvelut, majoituspalvelut sekä kilpailijoille tarkoitettu huolto ja varusteet, jotka mahdollistavat sen toimivuuden. (Grönroos 101, 1990.)

Kuva 2. Vaarojen maratonin lähtöpaikka Break Sokos Hotel Kolin parkkialueella. (Samuli Saavalainen 2013.)

Ydinpalvelu eli juoksutapahtuma kokonaisuudessaan on tässä tapauksessa markkinoilla olon syy. Avustavia palveluita vaaditaan ydinpalvelun toteutumiseen, että ne voivat muodostaa palvelupaketin. Esimerkiksi kilpailuun ilmoittautumispiste voi toimia avustavana palveluna, koska ilman tapahtumaan ilmoittautumista ei voi tapahtumaan osallistua. Lisäksi tarvitaan ydinpalvelua tukevia palveluita, jotka myös ovat avustavia palveluita, ja joilla on palvelupaketissa erilainen tehtävä. Tukipalvelut eivät helpota ydinpalvelun kulutusta tai käyttöä, mutta niitä käytetään ydinpalvelun arvon lisäämiseksi. (Grönroos 103, 1990.) Tämän tapahtuman suhteen mielestämme tukipalveluna toimii Koli, koska juoksu tapahtuu osittain Kolin kansallispuistossa. Metsähallitus on myöntänyt luvan tapahtuman järjestäjille käyttää Kolin kansallispuiston alueita. Avustavien ja tukipalveluiden ero ei ole täysin yksiselitteinen. Avustava palvelu joka yhdessä tilanteessa helpottaa ydinpalvelua, kuten kilpailun jälkeen tarjottava pieni välipala, voi tapahtuman aikana erilaisten osanottajaryhmien keskuudessa muuttua tukipalveluksi, koska se ei välttämättä ole kaikille samanarvoinen palvelu. (Grönroos 104, 1990.)

Ensisijainen kehittämistehtävämme on Vaarojen maratonin tunnettuuden nostaminen Suomen rajojen ulkopuolelle. Kävimme paikan päällä tutustumassa itse tapahtumaan ja siihen, kuinka se toimii ja selvittämässä, mitkä ovat kehittämisen lähtökohdat tällä hetkellä. Teoriassa perehdymme aiheeseen muun muassa Grönroosin palvelupakettiteorian kautta, ja sovellamme siihen tapahtuman kehitysmahdollisuuksia.

Empiiristä aineistoa olemme keränneet paikan päällä haastatteleamalla ultrajuoksun harrastajia, jotka ovat juosseet lukuisia maratoneja tai pitkiä matkoja kilpailumielessä, koska keskitymme työssämme ainoastaan 86 km:n ultramatkan kansainvälisten osanottajien lukumäärän lisäämiseen. Ultramatka eli 86 km on tapahtuman vaativin matka, ja siihen osallistuu vuosittain noin 100 ultrajuoksijaa. Aineistoa olemme keränneet myös havainnoimalla ympäristöä tapahtuman toimitsijan näkökulmasta, sekä lähettämällä sähköpostitse kyselylomakkeita tapahtumaan osallistuneille juoksijoille. Lisäksi olemme suunnitelleet tapahtuman tunnettuuden nostamista sissimarkkinoinnin keinoin eli maksimituloksen saavuttamista minimipanoksin. Työssämme tämä tarkoittaa ulkomaalaisiin juoksuportaaleihin tutustumista joiden avulla tapahtuma saadaan myös kansainvälisten juoksijoiden tietoisuuteen. Lisäksi se tarkoittaa myös tapahtuman osa-alueiden yksilöllistä kehittämistä, kuten logistiikkapalveluiden sujuvuutta, tapahtuman henkilöstön ammattitaidon kehittämistä ja konkreettisen muistijäljen lisäämistä tapahtuman aikana. Tavoitteenamme on myös kehittää esitys kansainvälistymissuunnitelmaksi, jonka avulla voimme tehdä tapahtumaa tunnetummaksi ulkomailla sekä sosiaalisen median (esimerkiksi Instagram, Facebook) kautta markkinointia.

4 Menetelmälliset valinnat

Toiminnallinen opinnäytetyö tarkoittaa sitä, että siihen kuuluu toiminnallinen, teoreettinen ja tutkimuksellinen osuus, sekä raportointi. Toiminnallinen osuus on tarkasti havainnoitava, ja ammatillinen tieto on yhdistettävä oman tekemisen, kohderyhmän sekä tutkimustulosten kanssa. Tässä työssä se tarkoittaa sitä, että Vaarojen maratonin osallistujapohjaa tutkimalla sekä haastatteluja tekemällä luomme kansainvälistymissuunnitelman, jonka avulla tavoitteemme on saada lisää ulkomaalaisia polkujuoksun harrastajia ottamaan osaa Vaarojen maratoniin, sekä kuinka saisimme tehtyä tapahtuman tunne-

tummaksi myös Suomen rajojen ulkopuolella. Tutkimusaineistomme kokosimme itse paikan päällä tapahtuman toimintaa havainnoimalla toimitsijan näkökulmasta. Lisäksi teimme teemahaastatteluja niin paikan päällä kuin myös sähköpostitse, ja kokonaiskuvaava syventääksemme kävimme läpi tapahtuman asiakaspalautteet viime vuosilta. Raportointivaiheessa näytämme ammattitaitomme kirjallisen viestinnän suhteen. (Vilka 2010.)

5 Polkujuoksutapahtuma

5.1 Yleistä polkujuoksusta

Polkujuoksu on nostamassa suosiotaan kovaa vauhtia niin maailmalla kuin Suomessa, ja erilaiset tapahtumat lisääntyvät vuosittain. Siitä voikin päätellä, että maanteiden ja pururatojen lisäksi ihmiset lähtevät yhä innokkaammin juoksemaan polkuihin ja vaihteleviin maastoihin. Polkujuoksu on juoksemista sekä etenemistä maastossa pitkin metsiä, polkuja, uria, jne. Polkujuoksu terminä ei ole aivan yksiselitteinen, sillä käytännössä polkujuoksuksi voidaan lukea esimerkiksi juoksuvaellukset, maastujuoksuvaellukset ja maastujuoksut eikä englanninkielisestä termistäkään (Trail running) taida toistaiseksi olla virallista käännöstä suomen kielelle. (Malinen 2013.)

Polkujuoksu harrastuksena on monipuolinen, koska pehmeällä alustalla jalat eivät rasitu samalla tavalla kuin asfaltilla juostessa. Vaihteleva alusta takaa sen, että jalat saavat monipuolista rasitusta. Nousut, esteet ja pinnanmuodot kehittävät ketteryyttä ja eteneminen vaatii usein kovia ponnisteluja, jotka puolestaan kehittävät monipuolisesti jalkojen lihaksia. Polkujuoksun ehdoton etu on myös rauhallinen ympäristö. (Malinen 2013.)

Vaarojen maratonin lisäksi Suomessa järjestetään myös muita polkujuoksutapahtumia, joista esimerkkinä Nuuksio Trail Classic on elämyksellinen polkujuoksutapahtuma Etelä-Suomen upeimmilla poluilla Nuuksion kansallispuistossa. Kilpailussa on tarjolla vain yksi matka, 42,2km, ja myös sarjajako on yksinkertainen: Miehet, naiset ja joukkue. Tapahtuma järjestettiin vuonna 2012 ensimmäistä kertaa, mutta siitä on tarkoitus luoda

jatkuva perinne. (Nuuksio Trail Classic 2013.) Tapahtuma on lyhyen historiansa aikana saavuttanut suuren suosion polkujuoksun harrastajien keskuudessa.

Tapahtuma on rakennettu katsojaystävälliseksi, mistä kertoo esimerkiksi vuonna 2013 juoksutapahtuman aikana vietetyt Espoo-päivä sekä Suomen luonnon päivä. Katsojille on tätä kautta pystytty tarjoamaan muutakin ohjelmaa tapahtuman ohessa. Juoksutapahtuman hyvä sijainti on yksi avaintekijä sen suosioon. Katsojat ja osallistujat voivat nauttia Nuuksion kansallispuiston näyttävistä maisemista ja luonnosta. Nuuksio Classic on vertailukohteena pienempi kuin Kolilla järjestettävä Vaarojen maraton. Molemmat tapahtumat ovat tunnettuutensa ja hyvän tarjonnan vuoksi voineet tavoittaa osallistujia. Nuuksio Classicin järjestäjät ovat suunnitelleet alueen polkujuoksutapahtumille jatkoa Bodom trail -juoksutapahtuman muodossa joka on tarkoitus julkistaa vuonna 2014. (Nuuksio Trail Classic 31.8.2013.)

NUTS Midnight Sun Trail Ultra on Pallas - Yllästunturin kansallispuistossa juostava maastoultrajuoksukilpailu. Tapahtumassa on kaksi matkaa, Ylläs - Hetta 125 kilometriä ja Pallas-Hetta 55 kilometriä. Pallas- ja Ounastunturit ylittävä reitti on yksi Suomen perinteisimmistä vaellusreiteistä. Polku kulkee suurimmaksi osaksi avotunturissa ja nousua matkalla kertyy lähes 1900 metriä. Vuonna 2014 55 kilometrin matkalla oli noin 150 juoksijaa, ja 125 kilometrin matkalla 24 juoksijaa. Tapahtuman maali ja kisakeskus sijaitsevat Enontekiön Hetan kylässä. (Northern Ultra Trail Service 2014.)

5.2 Asiakkaan näkökulma polkujuoksuun

Haastattelimme ultrajuoksija Pasi Penttistä saadaksemme hieman perustietoa ultrajuoksuista ja Vaarojen maratonista. Hän sanoi aloittaneensa ultrajuoksun vasta kaksi vuotta sitten siksi, että kyllästyi edelliseen harrastukseen. Harjoittelumetodeikseen hän kertoi juoksun lisäksi pyöräilyn, melonnan ja kuntopiirit, unohtamatta kuitenkaan työntekoa hyötyliikunnan muotona. Hän harjoittelee mieluummin yksin kuin ryhmässä.

Ultramaratonille valmistautumisestaan hän kertoi lyhyesti tekevänsä vain säännöllisesti pitkiä yli kolmen tunnin juoksulenkkejä, sekä itse kilpailutilannetta siten, että puolen välin jälkeen ei enää voi luovuttaa, vaan on mentävä eteenpäin kuuntelemalla omaa suo-

ritustaan muiden tekemisestä välittämättä. Hän kertoi, että kilpailun jälkeen fiilis on loistava riippumatta fyysisestä olotilasta, ja hän kertoi myös nykyään palautuvansa kovasta fyysisestä rasituksesta hyvin nopeasti.

Pasi Penttinen on voittanut 24 tunnin juoksun Suomen mestaruuden vuonna 2013. Hän ei halunnut pitää itsellään kirjoitettuja tavoitteita, koska hänen mielestään liian kovat tavoitteet voivat viedä harrastuksesta hohdon ja kiinnostavuuden. Tiedustelimme myös lajin kustannuksia, ja hänen mukaansa ne ovat vuositasolla noin 2000 euroa, mutta harrastuksen vaatimukset ovat siihen nähden hyvin pienet, koska missä tahansa voi juosta. Fyysinen puoli kehittyy niin, että keho pysyy kunnossa, ja henkinen puoli niin, että koskaan ei saa luovuttaa. Lopuksi hän kertoikin, ettei ole koskaan keskeyttänyt, vaikka harjoituslenkit kestävät 4-6 tuntia kerrallaan. Kolin alueen palveluihin sekä itse tapahtumaan hän oli kaikin puolin tyytyväinen.

5.3 Tapahtuman järjestäjän näkökulma

Tapahtuma aloitettiin vuonna 2006, jolloin osallistujia oli 10. Se on nostanut suosiotaan huomattavasti, koska vuonna 2014 osallistujia oli jo 750. Erikoiseksi tapahtuman tekevät reitin maastopainotteisuus, se että reitillä ei ole asfalttia, suuret korkeuserot, nousujen ja laskujen määrä sekä erittäin vaikeakulkuinen ja tekninen reitti. Maailmalla vuoristoromaratoni ovat erittäin suosittuja, ja nyt Suomessakin on mahdollisuus samantyyppisiin tapahtumiin, vaikei täällä Alppien veroisia vuoria olekaan. Osallistujilta tullut vastaanotto on ollut erittäin positiivista, ja uskomme, että suomalaiset hakevat jatkossakin vahvemmin maastoon sijoittuvia tapahtumia.

Osallistujat ovat olleet lähes pelkästään Suomesta, mutta jo vuodesta 2008 lähtien on ollut muutamia ulkomaalaisia: Baltian maista ennen kaikkea Latviasta, Venäjältä, Skotlannista ja Ruotsista. Mukana on ollut myös Suomessa asuvia ulkomaalaisia. Ulkomaalaisten juoksijoiden kokonaismäärä ei kuitenkaan parhaimmillaankaan ole ollut kuin 12 osallistujaa. (Hamunen 2013.)

Kuva 3. Maisemia Vaarojen maratonin reitin varrelta. (Samuli Saavalainen 2013.)

5.4 Talkoolaisena Vaarojen maratonilla

Otimme osaa talkoolaisina Vaarojen maraton -tapahtuman järjestämiseen syksyllä 2013, koska halusimme konkreettista tietoa siitä, miten tällainen tapahtuma järjestetään ja kuinka tapahtuman kulku etenee. Edellisenä päivänä ennen itse juoksutapahtumaa meille pidettiin pieni infotilaisuus, missä kävimme läpi tapahtuman kulkua sekä työtehtäviämme tapahtuman aikana.

Aiemmin oli sovittu, että olemme ennen tapahtumaa auttamassa reittipasteiden laittamisessa maastoon, eli kartan kanssa itse juoksualueella. Siellä pääsimme tutustumaan juoksureittiin, jossa huomasimme, kuinka suuri merkitys reittipasteilla tällaisessa kilpailussa voi olla. Tämän jälkeen osallistuimme talkoolaisille ja juoksijoille varattuun ruokailuun Break Sokos Hotel Kolin Grill It! -ravintolan tiloissa. Tapahtuman järjestäjän tarjoama majoitus oli varattu Paimentupaan, missä myös kävimme läpi talkooporukalla seuraavan päivän tapahtumia.

Aikaisin juoksupäivän aamuna olimme sovitulla paikalla Jerontien risteyksessä ohjaamassa juoksijoita ilmoittautumispisteelle, sekä ohjaamassa liikennettä pois tapahtuman osallistujien tieltä. Tämän tehtävän jälkeen siirryimme Kiviniemeen, missä oli tarkoitus ottaa valokuvia juoksijoista, Kiviniemen tankkauspisteestä sekä vesistön ylityksestä. Sen jälkeen siirryimme Break Sokos Hotel Kolille, missä sijaitsi juoksutapahtuman maali-alue. Siellä tarjoilimme välipalaa juoksijoille, irrottelimme tunnistesiruja juoksijoiden kengistä, ja ohjasimme heitä peseytymistiloihin. Tämän jälkeen saimme paikan päältä vielä aiemmin sopimamme haastattelun Janne Klasilalta heti hänen maaliin tulo-nsa jälkeen.

Vuonna 2014 Vaarojen maratonin talkoissa tuli perehdyttyä myös muihin tehtäviin liikenteenohjauksen lisäksi, kuten Ukko-Kolin pysäköintialueella autojen ohjailuun oikeille paikoilleen. Ennako-odotuksista poiketen pysäköintialue täyttyi verkkaisesti autoista, eikä minkäänlaista kaaosta päässyt syntymään. Sen jälkeen seuraava tehtävä odotti Kiviniemessä, missä vesistönylitystä hoidettiin soutuveneillä ja vetolautalla. Veneitä oli käytössä kolme kerrallaan. Veneeseen mahtui parhaimmillaan neljä juoksijaa, ja vetolauttaan 4-7 juoksijaa. Soutaminen sujui nopeasti ja saumattomasti, eikä ruuhkia päässyt syntymään.

Tapahtuman ruokatarjonta niin juoksijoille kuin talkoolaisille jäi mietityttämään. Toki ennen juoksua täytyy syödä raskasta ruokaa, kuten esimerkiksi kanapastaa. Mutta juoksun jälkeinen tarjonta ihmetytti, koska tarjolla oli muun muassa kanakeittoa ja kasviskeittoa. Voisimme kuvitella että kun juoksija tulee 86 kilometrin matkalta näännöksissä ja väsyneenä, hän haluaisi jotain raskaampaa ruokaa, kuten esimerkiksi pizzaa tai karjalanpaistia.

Kuva 4. Kiviniemen vesistön ylitys soutuveneillä. (Samuli Saavalainen 2013.)

6 Esitys kansainvälistymissuunnitelmaksi

Opinnäytetyömme tavoitteena on kansainvälistää ja kehittää Vaarojen maraton -tapahtumaa Kolin alueella, ja tämän tavoitteen saavuttamiseksi olemme luoneet suunta- viivoja, joiden avulla tapahtuma voisi kasvaa kansainvälisellä tasolla. Vaarojen maraton on pitkän historiansa aikana tavoittanut osallistujakuntansa kansallisella tasolla, mutta koemme, että tapahtumalla on hyvät mahdollisuudet myös tavoitella osallistujia Suomen rajojen ulkopuolelta. Alustavien tutkimustemme pohjalta havaitsimme, että Vaarojen maratonia ei löydy mistään ulkomaisista juoksuportaaleista, vaikka se olisi välttämättömyys tapahtuman kansainvälistymisen kannalta. Seuraavaksi esittelemme muutamia juoksuportaaleja, joista voisi olla apua tapahtuman kehittämisessä.

International Association of Ultrarunners toimii IAAF:n alaisuudessa ja on tarkoitettu kehittämään ultrajuoksua kansainvälisesti IAAF:n sääntöjen ja säädösten puitteissa. Kyseiselle internetsivustolle olisi mahdollisuus saada Vaarojen maratonista merkintä tapahtumakalenteriin, jonka avulla voidaan tavoittaa suurempi määrä kansainvälisiä

osallistujia. Tapahtuman portaaliin pääseminen edellyttää osallistumislomakkeen tekoa, joka löytyy sivua tarkemmin tarkastelemalla kohdasta "Application form". Tietojemme mukaan tapahtuman sivuille ja kalenteriin pääsy on ilmainen, ainakin taso "bronze level". Silver- ja Gold- tasot ovat maksullisia. Sivuilta löytyy myös lisäinfoa siihen, kuinka tapahtuman saa IAU:n kilpailukalenteriin. (www.iau-ultramarathon.org, 2014.)

<http://statistik.d-u-v.org/> on saksalainen juoksuportaali, jota tarkastelemalla löytää kilpailukalenterin, jossa näkyy myös Suomi edustettuna monin eri kilpailuin. Tuolta sivulta kalenteriin saa lisättyä myös Vaarojen maratonin täyttämällä kaavake, millä tapahtuma tulisi myös saksalaisten ultrajuoksijoiden tietoisuuteen. Olemme myös ymmärtäneet, että aiemmin mainitusta IAU-tasosta on apua tälläkin sivustolla. Tämän portaalin kautta tapahtuma tulisi myös suuremmassa määrin saksalaisten juoksijoiden tietoisuuteen. (statistik.d-u-v.org, 2014.)

<http://www.salomonrunning.com/us/#people> löytyy tietoa Salomonin sponsoroimista juoksijoista, sekä myös tapahtumista ympäri maailman. Juoksijan kuvaa klikkaamalla, esimerkiksi Ryan Sandesin, pääsee hänen kotisivulleen mistä löytyy muun muassa hänen henkilökohtainen bloginsa sekä tietoa hänestä itsestään ja saavutuksistaan. Juoksijoiden henkilökohtaisten sivujen kautta saa myös yhteyden heihin Facebook-sivujen kautta. (www.salomonrunning.com, 2014.)

Edellä mainittujen portaalien kautta Vaarojen maraton saisi kansainvälistä näkyvyyttä, ja sitä kautta mahdollisesti ultrajuoksupiireissä kansainvälisesti tunnettuja osallistujia. Näin sosiaalisen median aikakaudella moni juoksija pitää henkilökohtaista blogia, mikä on hyvä kanava tavoittaa muita ultrajuoksun harrastajia. Jos esimerkiksi joku kansainvälisesti tunnettu ultrajuoksija ottaisi osaa ensi vuoden Vaarojen maratonille, ja kirjoittaisi siitä blogiinsa tai esimerkiksi Facebook-sivulleen, niin se voisi tuoda tapahtumalle ilmaista mainosta ja mahdollisesti lisää ulkomaisia osanottajia.

Haastattelimme vuonna 2013 kolmea Vaarojen maraton -tapahtumaan osallistunutta latvialaista juoksijaa, mutta saimme kysymyksiimme vastauksia vain kahdelta juoksijalta. Ensimmäinen heistä ei ollut aikaisemmin käynyt Suomessa, ja tapahtumaan osallistumiseen syy oli, ettei Latviassa ole 86 kilometrin polkujuoksutapahtumia ollenkaan. Suomen läheinen sijainti, sekä helppo ja nopea tapa matkustaa vaikuttivat lähtöpäätök-

seen. Matkan järjestäminen oli helppoa, koska kullakin ryhmän jäsenellä oli oma vastualueensa matkan järjestämisessä. Tapahtumalta hän odotti kauniita maisemia ja haasteellista reittiä, koska hänen sanojensa mukaan mitä haasteellisempi reitti, sen tyytyväisempi olo on maalissa.

Ryhmän toinen jäsen kertoi, että hän ei ollut ensimmäistä kertaa Suomessa juoksemasa, koska pitää Suomesta paljon, ja vieraillee täällä aika ajoin. Hänen tavoitteenaan on myös osallistua jokin kerta Helsingin maratonille. Vaarojen maraton-tapahtuman hän oli löytänyt ystäviensä kanssa internetin välityksellä ja Kolille tuleminen oli helppoa, koska he tulivat ryhmänä vuokra-autolla Suomeen. Kolilla hän oli käyttänyt muista alueen palveluista ainoastaan postia ja paikallista kauppaa, eikä hänellä ollut juurikaan ennako-odotuksia tapahtuman suhteen, koska silloin hän omien sanojensa mukaan sai paremman kuvan itse tapahtumasta ja alueen luonnon kauneudesta. Tämän haastattelun pohjalta tulimme siihen tulokseen, että tapahtumaan osallistuvat ulkomaalaiset juoksijat tulevat paikalle ryhminä ja järjestävät itse oman kyytinsä ja majoituksensa. Lisäksi he löytävät tapahtuman internetistä juoksuportaalien kautta, jotka mielestämme ovat tärkeitä markkinointikanavia tällaiselle tapahtumalle sen kehityksen kannalta.

Ehdottaisimme ensi vuoden Vaarojen maratonille käyttöön otettavan ulkomaalaiskiintiön, vaikkakin vain kokeilumielessä, koska aikaisempina vuosina tapahtuma on myyty loppuun todella nopeasti. Ulkomaalaiskiintiön ollessa käytössä, voisi tapahtumaan ottaa osaa suurempi määrä ulkomaalaisia juoksijoita, toisin kuin vain paikallismediassa tiedottamalla. Maratontapahtuman markkinoinnissa voitaisiin käyttää juuri näitä edellä mainittuja juoksuportaaleja siihen, että tieto tapahtumasta kulkeutuisi jo hyvissä ajoin tapahtumasta kiinnostuneille ulkomaalaisille juoksun harrastajille. Tämä tietysti vaatisi sitä, että tiedon kulku portaaleille olisi ympärivuotista, ja sitä kautta tapahtuman muisti-jälki säilyisi tuoreessa muistissa.

Sosiaalisen median ahkera seuraaminen, eli Facebook, Twitter sekä esimerkiksi Instagram-sivujen päivittäminen useamman kerran kuukaudessa on ilmainen ja ennen kaikkea nopea tapa markkinoida. Hetkessä tavoitetaan enemmän ihmisiä kuin koskaan perinteisten markkinointikeinojen avulla. Markkinoinnin lisäksi edellä mainitut sivustot toimivat asiasta kiinnostuneille myös tietopakettina, joka päivittyy tasaisin väliajoin ja tuo tapahtuman helpommaksi myös ulkomaalaisten juoksijoiden tavoittaa. Edellä mai-

nittuja tapoja yhdessä kutsumme kansainvälistymissuunnitelmaksi, mitä käyttämällä saamme Vaarojen maraton -tapahtumalle lisää kansainvälistä näkyvyyttä.

Ennen juoksutapahtumaa, vaikka edellisenä päivänä tapahtuman järjestäjä voisi järjestää kaikille avoimen seminaarin esimerkiksi Luontokeskus Ukon auditoriossa. Seminaari voisi käsitellä ultrajuoksua, liikuntamatkailua tai vaikkapa sitä, kuinka ultramaratonille valmistaudutaan ja harjoitellaan. Luennoitsijan täytyisi olla joku kansallisella tasolla tunnettu urheilija, esimerkiksi moninkertainen 3000 metrin estejuoksun Suomen mestari Jukka Keskisalo tai Seppo Leinonen, kuka on osallistunut Ateenasta Spartaan juostavaan Spartathloniin 15 kertaa, mikä on myös tapahtuman osallistumisennätys.

Tapahtuman kehittämisen kannalta myös sissimarkkinointi on hyvä keino saada tapahtumalle lisää näkyvyyttä, tunnettavuutta ja lisäarvoa, koska tällä tavoin voidaan saada paljon aikaan myös pienellä budjetilla. Jay Conrad Levinsonin mukaan sissimarkkinointi tarkoittaa epätyypillisiä markkinointikeinoja, jotka tuottavat maksimituloksia minimipanoksin. (Parantainen 2005, 21.) Tämä sopii hyvin sellaisille tekijöille, jotka ovat tapahtumansa kanssa liikkeellä pienellä rahallisella budjetilla. Sissimarkkinointi eroaa perinteisestä markkinoinnista esimerkiksi siten, että perinteinen markkinoija pyrkii lyömään ja hävittämään kilpailijat, mutta sissimarkkinoija taas pyrkii tekemään niiden kanssa yhteistyötä, koska se voi olla asiakkaalle eduksi. Sissimarkkinoija jopa suosittelee asiakkaalle kilpailijan tuotetta, jos se sopii asiakkaalle paremmin kuin hänen oma tuotteensa. (Parantainen 2005, 17.)

Sissimarkkinoija investoi lähinnä aikaansa, energiaansa ja mielikuvitustaan, eikä panostus ole niinkään rahallista, kuten tavallisessa markkinoinnissa. Hän myös opettelee ymmärtämään asiakkaidensa ostokäyttäytymistä sekä repertuaariin kuuluu lukuisia keinoja, joista suurin osa on täysin ilmaisia. Esimerkkinä voidaan käyttää muotibloggaajia, jotka blogeissaan mainostavat eri yritysten tuotteita ja tuotemerkkejä, millä tavoin blogien seuraajat löytävät uudet tuotteet mahdollisesti helpommin kuin muita markkinointikanavia käyttämällä. (Parantainen 2005, 20.) Edellä mainitun perusteella todetaan, että sissimarkkinointi on asiakaslähtöistä markkinointia, jolla pyritään ratkaisemaan asiakkaan ongelmia minimikustannuksin. Toisin kuin tavallisessa markkinoinnissa, sissimarkkinoinnissa pyritään tekemään voittoa pidemmällä aikavälillä eikä hetkellisiin ”pikavoittoihin” voi tuudittautua.

Mutta sopiiko sissimarkkinointi suomalaiselle yritykselle? Suuri osa suomalaisista yrityksistä on markkinoinnin suhteen kaavoihinsa kangistunut, mutta se jättää muille yrityksille tilaa harjoittaa tehokasta sissimarkkinointia, jota suurten organisaatioiden byrokratia ei välttämättä pysty mahdollistamaan. (Parantainen 2005, 25.) Sissimarkkinoija markkinoi maltillisesti vain sen verran, että pystyy kunnolla tyydyttämään luokseen tulevien asiakkaiden tarpeet helposti mitattavilla ja testattavilla menetelmillä. (Parantainen 2005, 27.) Sissimarkkinointiin ei vaadita suurta organisaatiota eikä miljoonia euroja, vaan se tarkoittaa markkinoinnin menetelmiä jotka perustuvat luovaan ajatteluun, älyyn ja ketteryuteen. Kun sissimarkkinoinnin yhteydessä puhutaan tuotteistamisesta, on tuotteistajan tärkein tavoite luoda palveluiden ja hyödykkeiden yhdistelmistä edullinen markkinointi- ja myyntikelpoinen ratkaisu asiakkaan ongelmaan. (Parantainen 2005, 186.) Tuotteistaminen on hoidettava huolella, koska vasta sen jälkeen voidaan markkinoida valmista tuotetta eri kohderyhmille, kun tiedetään, miksi, kenelle ja mitä myydään.

7 Pohdintaa

Polkujuoksun suosio on jatkuvassa kasvussa, ja uusia tapahtumia tulee vuosittain ympäri Suomen. Etelä-Suomessa on Nuuksio Trail Classic, pohjoisessa NUTS Midnight Sun Trail Ultra, ja meillä Pohjois-Karjalassa on Vaarojen maraton. Kaikilla näillä tapahtumilla on omat erityispiirteensä. Toisin kuin Nuuksiossa, Vaarojen maratonilla ulkomaa-laisten osanottajien määrä on ollut aina liian pieni suhteessa osanottajien kokonaismäärään nähden. Siksi mielestämme olisikin tärkeää, että tältä osin tapahtuman kehitystyötä voitaisiin viedä eteenpäin ja luoda kansainvälistymissuunnitelman tapahtuman tulevaisuutta varten.

Yhtenä kehitysideana Vaarojen maratonille voisi toimia samankaltaisten tapahtumien yhteistyö osakilpailukiertueen muodossa. Kiertueella voisi olla kilpailumatkoja laidasta laitaan, kuten esimerkiksi vaikka NUTS Midnight Sun Trail Ultra, Kokkola Ultra Run, missä matkavaihtoehdot ovat 6, 12 ja 24 tuntia, Suomi-juoksu, minkä järjestää Endurance Ultrarunning Team Finland ry. Viimeisenä kilpailuna voisi toimia Vaarojen maratonin 86 kilometrin juoksu. Kaikista osakilpailuista saisi tietyn määrän pisteitä, ja voit-

taja voisi saada palkinnoksi esimerkiksi ”villin kortin” Ultra Trail du Mont Blancille. Yhteistyö tällä tavoin olisi kaikille ainoastaan positiivinen asia, koska tapahtumat saisivat näkyvyyttä ja uusia osallistujia, sekä sponsoreita. Kiertue voisi tuoda tapahtumille näkyvyyttä myös Suomen rajojen ulkopuolelta, jos se noteerattaisiin myös kansainvälisissä juoksuportaaleissa.

Mutta mitä seurauksia voi olla polkujuoksun aloittamisella? Haastattelimme muutamia ultrajuoksijoita ennen ja jälkeen vuoden 2013 Vaarojen maratonin, mutta valitettavasti vastaukset kysymyksiimme jäivät pintaraapaisun tasolle. Kuitenkin havaitsimme, että polkujuoksu voi helposti muuttua elämäntavaksi. Esimerkkinä tästä on Mika Issakainen, joka aloitti ultrajuoksun vasta reilu vuosi sitten. Hän aloitti puolimaratonista, eteni maratoniin, siitä Vaarojen ultramatkalle, ja siitä vielä 12 sekä 24 tunnin juoksuun. Mielestämme voitaneen sanoa, että polkujuoksusta voi muodostua elämäntapa, jonka kautta uusien haasteiden hakeminen vaatii jatkuvasti enemmän ponnisteluja, ja siksi itselleen annettujen odotusten ylittäminen luo mielihyvän tunteen, jota haluaa tavoitella yhä uudelleen ja nostaa omaa tasoaan.

Tapahtuman tunnettuuden kehittämiseen olemme pohtineet ”työkalua”, joka tässä yhteydessä tarkoittaa kansainvälistymissuunnitelmaa. Siihen kuuluu mm. ulkomaisten juoksuportaaleiden kartoittaminen, minkä avulla tapahtumaa voidaan tehdä tunnetummaksi, esimerkiksi kattavien tietopakettien tai kyselylomakkeiden avulla. Tietysti tämä vaatii myös sen, että juoksuportaaleita ylläpitävien tahojen kanssa oltaisiin tiiviisti yhteistyössä.

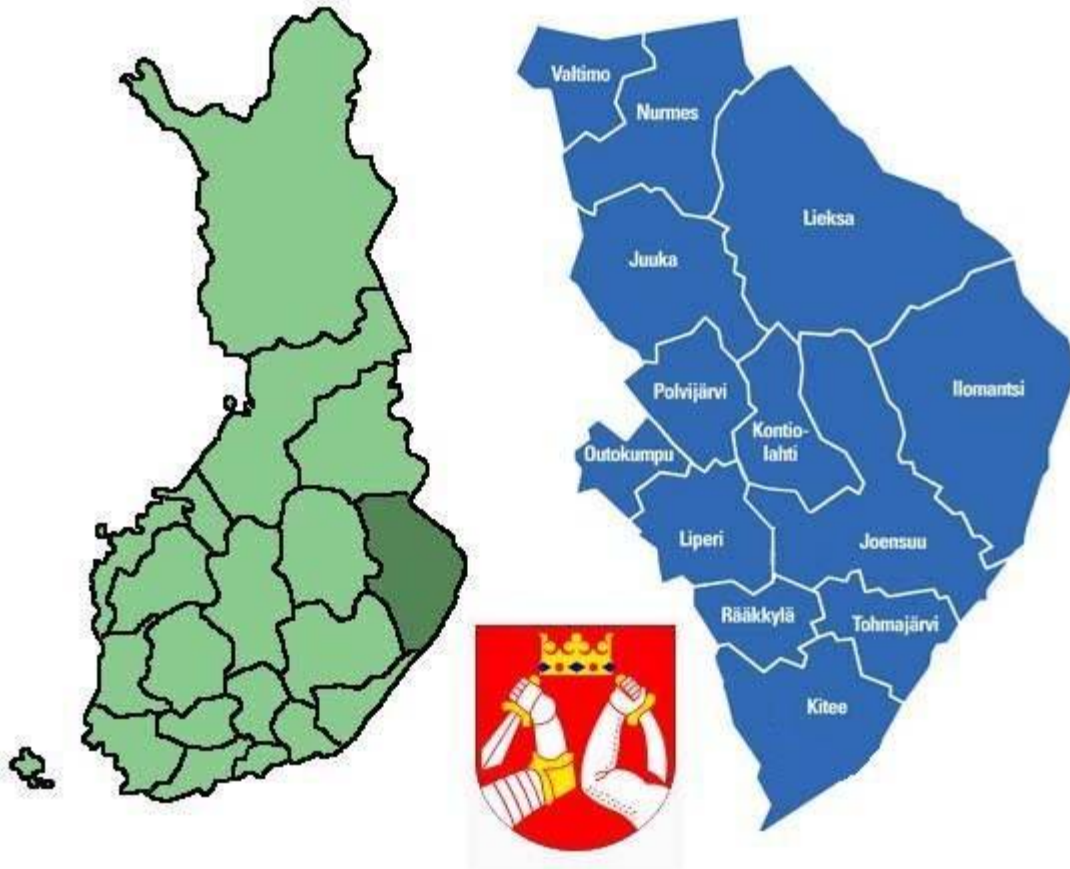
Tapahtumaa voitaisiin kehittää myös kansallisella tasolla kilpailijaystävällisemmäksi, huomioiden tapahtuman nykyiset fasiliteetit ja niistä tietoomme tulleet kehitysehdotukset, esimerkiksi kuinka saataisiin juoksijoiden kuljetukset sujuvammiksi niin paikoitusalueiden sijainnin takia sekä mahdollisten keskeytyksien vuoksi. Tapahtuman osallistujamäärää pohditaan vuosittain yhdessä Metsähallituksen kanssa siksi, että kartoitetaan, kuinka paljon polut ja muu infrastruktuuri kestää rasitusta lyhyellä aikavälillä. Tässä asiassa tulisi päästä kaikkia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun, mikä mahdollistaisi osallistujamäärän kasvun sekä alueen kunnossa pysymisen.

Opinnäytetyö on tehty tapahtuman järjestäjää, tapahtumaa sekä osallistujia kunnioittaen. Haastateltavat ihmiset ovat myöntäneet luvan siihen, että heidän antamiaan tietoja käytetään opinnäytetyössämme. Käytetyt lähteet ovat merkitty huolellisesti lähdeluetteloon, eikä siellä esiinny käyttämättömiä lähteitä, eli työmme on tehty luotettavuutta ja eettisyyttä kunnioittaen.

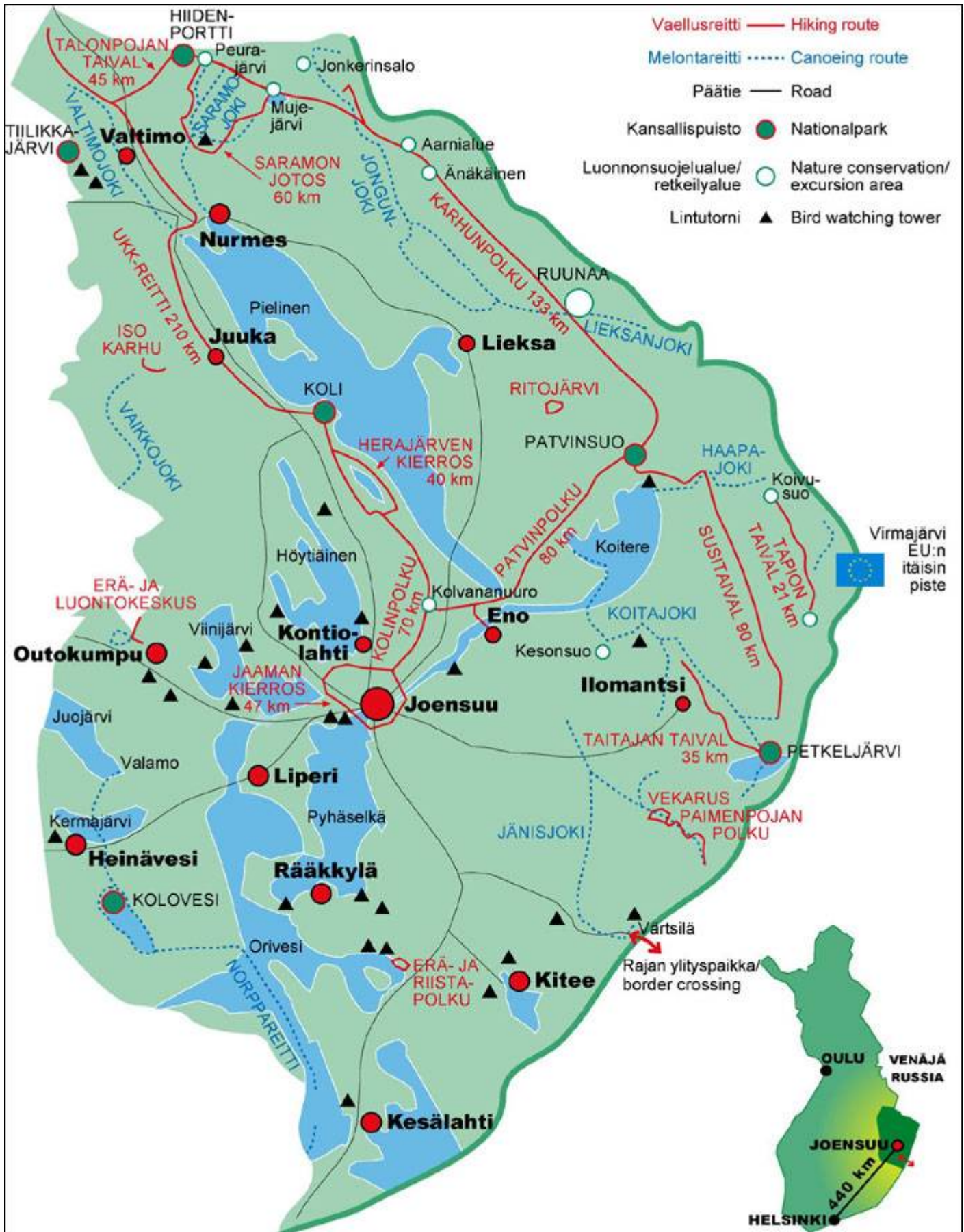
Lähteet

- Deutsche Ultramarathon-Vereinigung e.V. 2006-2014 <http://statistik.d-u-v.org/>.25.9.2014.
- Getz, D. 2010 Event management & event tourism, Cognizant Communication Corporation.
- Groundspeak, Inc http://www.geocaching.com/geocache/GC2JYT2_pohjois-karjala-haaste-challenge?guid=faeba1af-9c10-4200-97a9-c7cd8d37d939, 2000-2014. 3.12.2014
- Grönroos, C. 1990. Nyt kilpaillaan palveluilla, Helsinki: WSOY.
- Hamunen, H, Julkaisematon lähdeaineisto, 2013.
- International Association of Ultrarunners, www.iau-ultramarathon.org, 2014. 25.9.2014.
- Issakainen, M, Julkaisematon lähdeaineisto, 2014.
- Järvimäki, I. 2007. 42195 Maraton elämäntapana, Helsinki: WSOY.
- Karelian Seikkailu-urheilijat ry KarSu, 2014.
- Karelian Seikkailu-urheilijat ry. 2013, Seuratoiminta.
<http://www.karsu.fi/seuratoiminta/mika-karsu/>
- Klasila, J. Julkaisematon lähdeaineisto, 2013.
- Koli, 2014. http://www.koli.fi/fi/Kaynti--ja-ostospaikat/Kolin-kansallispuisto#category_sights&initialsearch=true&sorting=Name&area=null&acctype=Kansallisa+luonnonpuistot. 3.12.2014.
- Koliwood OY Lieksa, 2006 http://www.koliwood.fi/suomi/kartta_iso.shtml 3.12.2014
- Komppula, R, Boxberg, M. 2005. Matkailuyrityksen tuotekehitys, Edita Publishing Oy. 2005.
- Koskinen, K. Julkaisematon lähdeaineisto, 2013.
- Malinen, S. 2013 Polkujuoksu. <http://www.fitlandia.fi/polkujuoksu>, 6.11.2013,
- Metsähallituksen historia.
<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Konserni/Metsahallituslyhyesti/Historia/Sivut/Metsahallituksenhistoria.aspx>.
- Metsähallitus, 16.8.2013.
- Metsähallitus, Luontopalvelut 30.12.2013. Upeimman luontomme suojelija.
<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/LUONNONSUOJELU/Sivut/Luonnonsuojeluajavirkistyskaytto.aspx>
- Northern Ultra Trail Service – NUTS <http://nuts.fi/midnight-sun-trail-ultra-kisattiinpallaksella-26-7-buff-trail-tour-finland-puolivalissa>, 2014. 17.11.2014
- Nuoksio Trail Classic, 2013. Tapahtuman tausta. <http://nuksioclassic.com/>, 30.8.2013.
- Parantainen, J. 2005 Sissimarkkinointi, Helsinki: Talentum
- Penttinen, P. Julkaisematon lähdeaineisto, 2013
- Pohjois-Karjalan Liikunta ry, 2014
Pohjois-Karjalan maakunnallisten virkistyspalvelujen ylläpito, Ylläpitömallin kuvaus ja toimenpidesuosituksset, 24.9.2013.
- Pokali. <http://www.pokali.fi/pokali/>.
- Rehihs, D. Julkaisematon lähdeaineisto, 2013.
- Salomon, 2014, www.salomonrunning.com. 8.12.2014
- The North Face Ultra Trail du Mont Blanc 2014,
www.ultratrailmb.com/page/1/The_event.html 13.1.2014
- Verhelä, P, Lackman, P. 2003. Matkailun ohjelmapalvelut: Matkailuelämyksen tuottaminen ja toteuttaminen, Helsinki, Porvoo: WSOY
- Vilkka, H. 2010. Toiminnallinen opinnäytetyö.
http://vilkka.fi/hanna/Toiminnallinen_ont.pdf

Zumberga, M. Julkaisematon lähdeaineisto, 2013.

Liite 1. Pohjois-Karjalan maakunnan kartta

Liite 2. Pohjois-Karjalan maakunnan kartta

Questions about the event – Marta Zumberga

Is this your first time to run a marathon/other running competition in Finland?

Yes, this will be my first sports competition in Finland.

What makes you to come to Finland and take a part to the Marathon of Dangers?

Unfortunately, at the moment we do not have 86km mountain marathons in Latvia, so I had to look for such events in other countries. Finland is quite close to Latvia, so traveling here is not that complicated. And Marathon of Dangers sounded like fun adventure.

From where have you heard about the event?

I heard it from my Latvian friends, they invited me to participate. They wanted to come last year, but missed the application deadline, so we decided to apply this year.

Was it easy to organize the whole trip to Koli?/ How was the process?

I will come together with other Latvian runners, and each of us has some responsibility – one of us organized the bus, others – house rental, ship tickets etc. We started preparing early in the summer so this was not too complicated.

Are you going to use other services (accommodation, restaurants etc.) at Koli?

We will rent a house for living.

What kind of expectations do you have about this event?

I imagine it as an excursion through beautiful scenery of Finland. I hope it will be physically tough, because the tougher it is, the more satisfied I will be at the finish.

Questions about the event – Dzintars Rehihs

1. Is this your first time to run a marathon/other running competition in Finland?
- No. In 2012 I ran Hesinki half-marathon.
2. What makes you to come to Finland and take a part to the Marathon of Dangers?
- Well. At some point it is some kind of love to Finland as a country. I'm just glad to go there from time to time. I'm sure that one day I will participate in Hesinki marathon as well.
3. From where have you heard about the event?
- I found the event on the internet. At <http://www.ultratrailmb.com/> when I was looking for my first abroad ultra-trail event.
4. Was it easy to organize the whole trip to Koli?/ How was the process?
- At first few people gathered together. Then we rented a van and booked tickets to ferry. Also using organizers offered sites I looked for place to stay and booked holiday inn. I can say that is was preatty easy to arrange everything.
5. Are you going to use other services (accommodation, restaurants etc.) at Koli?
- While we where there we just used shop as additional service and post-box to send greeting cards to friends, nothing more at this time.
6. What kind of expectations do you have about this event?
- It's better not to have expectations so you get most out of the upcoming events, but I think that expectations where adequate to what I experianced in the end. Beautiful nature and we got lucky with weather conditions on event day.

Pasi Penttisen haastattelu 5.8.2013

Nimi? Pasi penttinen

Seura? Karsu ry

Harrastuksen kesto? 2v (ultra)

Mikä sai Teidät aloittamaan maratonjuoksun? Kyllästyminen edelliseen harrastukseen kai.

Kuinka paljon harjoittelette viikossa? 10-20h

- Yksin/ryhmässä? yksin yleensä

- Millaisia harjoittelumuotoja käytätte maratonjuoksun harjoittelussa? juoksu, melonta, pyöräily ja kuntopiirit ja työnteko (hyötylikunta)

- Kuinka valmistaudutte ultramaratonille? Säännölliset pitkät lenkit. yli 3h:n lenkit

- Kuinka kuvailisitte kilpailutilannetta lähdöstä maaliin? Pitää mennä hyvällä itseluottamuksella ja omaa vauhtia. Toisten tekemisestä ei pidä missään vaiheessa välittää.

Kaikkien suoritukset tökkivät jossain vaiheessa ja jossain vaiheessa taas kulkee. Kuuntelemalla omaa suoritusta pääsee parhaaseen tulokseen. Puolivälin jälkeen ei voi enää luovuttaa !

- Kuvaile kilpailun jälkeistä fiilistä ja palautumisprosessia? Onnituneen suorituksen jälkeen fiilis on hyvä, riippumatta fyysisestä olotilasta. Ultran jälkeen palaudun nykyään yllättävän nopeasti.

Saavutukset harrastuksen parissa ja tulevaisuuden tavoitteet? SM1 2013 24h:n juoksussa, ei kirjoitettuja tavoitteita, mennään viikko kerrallaan. Liian kovat tavoitteet voivat viedä lajista hohdon.

Millaiset ovat maratonjuoksun kustannukset vuositasolla? Matkat, yöpymiset noin 2000 eur

- Seuramaksut, varusteet, matkakustannukset ja muut?

Harrastuksen vaatimukset? pienet, missä vaan voi juosta

- Fyysisesti/henkisesti? monipuolisuus->pysyy paikat kunnossa. henkinen puoli kehittyy joka tempauksessa. periksi ei saa antaa milloinkaan. ikinä en ole keskeyttänyt.

Harrastuksen tuomat hyödyt/haitat ja niiden vaikutukset siviilielämään? nopea ja toisaalta hidas laji. lyhyet juoksulenkit ym. voi lähteä kotiovelta. ultra lenkit vie aikaa jopa 4-6h matkoineen.

Mikä mielestänne erottaa Vaarojen maratonin muista maraton/ultrajuoksuista? maiseimat

Vastaukset pisteillä 1-5 (1:huono, 2:tyydyttävä, 3: hyvä, 4: todella hyvä, 5:täydellinen) ja lisäksi kertokaa vähän että miksi näin?

- Mitä mieltä olitte maastosta/reitistä? 4
- Opastuksesta? 5
- Huoltotiloista? 5
- Majoitus- ja oheispalveluista? 4
- Kuljetus/pysäköinti palveluista? 4

Miten haluaisitte kehittää Vaarojen maraton tapahtumaa tulevaisuudessa? hyvä näin

Käytittekö muita Kolin alueen palveluita tapahtuman yhteydessä? Esim. majoituspalveluita jne. kyllä majoitus lomakolilla

Janne Klasilan haastattelu 4.10.2013

S&T: Nimen jos sanotte?

Janne: Klasila Janne

S&T: Elikkä mitä mieltä olit reitistä? Millä tavalla se oli järjestetty, oliko vaikeustaso riittävä?

Janne: Reitti oli hirvittävän raskas, raskaampi kuin monet kuvitteleekaan. Siellä on juurakkoo, kivikkoo ja korkeuseroja aivan mahdottomasti et se kyl se on niinku todella raskas.

S&T: Mitenkäs opastukset ja sitten muu järjestely näkyy tässä kisassa? Oliko onnistunut vai olisiko ollut jotain kehitettävää?

Janne: Kyllä se aika hyvin toimi, et ihan muutamassa kohtaa itsekin pari kertaa pysähdyin ja kerran juoksin harhaan mutta onneksi tuli takana yksi joka huusi älä mene sinne, tuu takasin. Mutta se oli vain tyyliin 20 metrin pummi mutta se ei ollut mitään. Mut sitten oli pari kertaa silleen että mä jäin niinku seisoo, mutta siinäkin tuotanoinniin tuli onneks takaa kaveri joka sano että mennään tuonne päin. Mut siinä oli sitten sellanen 50-50 tilanne että ei ite tienny kumpaan suuntaan tuosta niinku lähtis. Ne oli niinkun eka kiekalla mut toisella kiekalla huomasi sitten paremmin kun oli sen verran muodostunut uraa ja kuraa sinne. Aika helppo oli seurata oikeestaan toisella kiekalla sitten. Ensimmäisellä ois ollu hyvä ku ois ollu muutamassa semmosessa hankalammassa kohdassa opasteet niin ei ois ollu pienintäkään vaaraa eksyä.

S&T: Sanoitte aikaisemmin että top-10 oli teidän tavoite, vaikka olitte hieman puolikuntoinen. Koitteko että pääsitte tavoitteeseen? Olisiko jotain voinut mennä paremmin?

Janne: Kyl mä niinkun oikeestaan olen aika tyytyväinen tähän 10.tilaan, ja tietyllä tavalla annoin ehkä pikkaisen periksi kun mä tiesin että 10.paikka on mulla tossa hollilla, ja sit mä vaan käytännössä pidin sitä paikkaa. Tos ensimmäisen kiekkan lopulla oli toi

nen nousu ennen puoltaväliä mulla kramppas siinä oikeen jalan takareisi tosi pahasti ihan niinku yllättäen yhtäkkiä vaan niinku löi jalan ihan lukkoon. Piti pari minuuttia istuu maassa ja liikkumatta, mut kyllä se siitä sitten matka vaan jatkui. Mutta jotenkin mun täytyi täysin rauhoittaa se juoksu ja meni sitten semmoseks vähän niinku himmailuks että mut toisaalta kun olin puolikuntoisena liikkeellä niin se oli ehkä parempikin että ei tullu niinku liikaa innostuttua. Tärkeintä tänään oli että pääsee maaliin ja saa koh- tuullisen sijoituksen, ei siinä mitään sen kummempaa.

S&T: Millaiset tapahtuman järjestelyt oli ylipäänsä? Kuinka kilpailijat oli otettu huomi- oon?

Janne: Kyllä mun mielestä pirun hyvin järjestetty. Kaikki toimi oikeestaan niin hyvin kun vaan voi toimia. Yks mikä täällä on tietynlainen ongelma, tai oikeestaan pari asiaa, yksi on tää majoituspuoli, että mullakin tuo majoitus on tuolta Joensuusta kun täähän buukataan heti täyteen tää Sokos Hotel Koli ja sitten kaikki lähialueen mökit on suhteel- lisen täynnä, aika vaikee on löytää majoitusta tähän viikonloppuun. Mutta ei tuo Joen- suukaan mahdottoman kaukana ole. Sitten on tää pysäköinti, mutta toki ultraajillahan ei oo sitä ongelmaa. Kumminkin tyhjää ku tonne tulee aikasin aamulla niin saa paikan, mutta voin vaan kuvitella että sitten jotka lähtee pari tuntii myöhemmin että varmaan joutuu pikkusen kattomaan minne sen auton saa jätettyä. Nää ei taas oo niinku tavallaan järjestäjistä kiinni, että se on vaan ominaisuus tällä paikalla kun on suurin piirtein Sipe- riassa tää paikka niin se on vaan siedettävä. Kyllähän tää mun mielestä muuten on todel- la hyvin järjestetty, ja järjestäjät ottaa juoksijat tosi hyvin huomioon että kaikki nää laa- tikkojutut ja puolivälin krouvi ja eväät ja varusteet. Ne kattoo tuossa puolessa välissä hyvissä ajoin että mikä numero sieltä seuraavaksi tulee ja että oli suurin piirtein heti laatikko siinä odottamassa että se oli tosi hyvin hoidettu. Sitten tuli oikeen tyytyväinen mieli tuossa maaliin tullessa kun ohjasivat heti istumaan ja olis ollut vilttiä siinä ja toi- vat juomaa penkille ettei itse tarvinnu liikahtaa mihinkään, tarjoilu pelas heti siinä et kyl siitä tulee tosi hyvä mieli. Kyllä täällä on mun mielestä kaikki toiminu aivan loistavasti.

S&T: Tulisitteko ens vuonna uudestaan?

Janne: Mielellään, mut ens vuonna mä luultavasti lähden Spartathloniin Kreikkaan, se on 246 kilsaa, se on syyskuun lopulla et siinä taitaa olla varmaan viikko väliä et sitte

viikon palautuminen siitä juoksusta voi tehdä pikkasen tiukkaa (S: Suurin piirtein Joensuuusta Kajaaniin yhtämittaa) no varmaan joku tämmönen reissu joo. Kyllähän toi niinku tänäkin vuonna oli toi Härkätien hölkkä tuossa kuus viikkoo sitten suurin piirtein, että siitäki oli palautuminen ihan kesken, mutta mulla on vähän tämmönen vika että tulee vedettyä tämmösii kisoja niinku liian tiuhaan eikä kerkee palautuu ja treenaamaan sitten kunnolla niinku tossa välissä. Mut emmätiiä niinku, kokemuksena tää oli kumminkin ihan hyvä vaikka olikin tämmönen tällä kertaa.

S&T Sepä oli siinä, kiitoksia paljon.

Janne: Kiitos